

Ročník: 100 | číslo: 19 | 10. května 2020 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Téma:

Pomoc bližnímu

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

EDITORIAL

Služba Bohu, pomoc bližnímu - to je téma, které jsme loni vybrali pro naše květnové číslo, aniž bychom tušili, jak aktuálním se v této době stane. V časech vskutku pozoruhodných, i v tom, jak důkladně prověřily, jak jsme na tom právě se vztahy k blízkým, ale i těm vzdáleným, ba i úplně neznámým, co nám říká solidarita, empatie, jak si stojíme v Ježíšově příběhu o milosrdném Samaritánovi... V jednom z příspěvků časopisu je jasně specifikován motiv, který nás vede ke konkrétnímu činu pomoci. Je jednoduchý a líbí se mi. Jde o to, dělat svět lepším místem, aby nám zde bylo dobře.

Myslím, že přesně takové byly pohyby Alberta Schweitzera, jenž místo toho, aby nastoupil slibnou nabízející se kariéru akademickou, církevní, případně hudební, pustil se do studia medicíny, aby pomohl nikoli radou, slovem, byť dobře míněným, ale zcela konkrétní zdravotní péčí tam, kde to lidé, a nejen lidé, potřebovali. Mimochodem, už jste se zamysleli nad tím, co a kde je právě vaše Lambaréné?

Hezké počtení přeje Klára Břeňová

Poděkování za službu bratru biskupu Rudolfovi

Bratr biskup MUDr. et Mgr. Rudolf Göbel se narodil v roce 1953 v Jablunkově a vystudoval obor stomatologie na Lékařské fakultě UP v Olomouci. Věnoval se povolání zubního lékaře. Jeho cesta víry ke studiu teologie na Husitské teologické fakultě UK v letech 1990-1995 a ke službě v církvi od roku 1993 byla již ve zralejším životním věku. V roce 1993 přijal jáhenské svěcení, v roce 1996 kněžské svěcení a od roku 2009 se stal vikářem ostravského vikariátu. Od dubna roku 2013 sedm let vykonával v Olomoucké diecézi službu biskupa, do které byl zvolen 6. dubna a uveden dne 28. dubna 2013.

Vážíme si jeho moudrosti, všestranného rozhledu, otevřenosti i přátelské a společenské povahy. Snažil se vždy jako lékař lidem pomáhat od bolesti těla a jako duchovní od bolesti duše ze zdrojů Kristova evangelia. Věnoval se také vedení sociálně etické komise, účastnil se jednání hospodářské komise, zastupoval církev na zahraničních akcích a podílel se na dalších aktivitách.

*Za jeho službu mu děkuji
a přeji Boží milost do dalšího času
bratr patriarcha a bratři biskupové.*

100. výročí CČSH jinak připomínané

Těšili jsme se ze společenství církve a setkání s mnohými hosty dne 11. ledna 2020 při slavnostní bohoslužbě v chrámu sv. Mikuláše v Praze – Starém Městě. Pak se ještě před vyhlášením nouzového stavu uskutečnily některé akce v náboženských obcích a jako poslední početnější shromáždění v rámci 100. výročí CČSH bylo začátkem března setkání v Parlamentu ČR věnované T. G. Masarykovi.

Ústřední rada konstatovala svým usnesením, že není možné dne 1. června 2020 uskutečnit Slavnostní shromáždění v Národním domě v Praze na Smíchově. Tato dlouho připravovaná akce je tedy zrušena.

Co se bude konat, samozřejmě s ohledem na platné hygienické a bezpečnostní podmínky, je bohoslužba pod širým nebem ve Škodějově dne 13. června 2020. Zde v rodišti dr. Karla Farského, kde probíhá úprava přírodního areálu, budou pro návštěvníky vytvořeny a otevřeny naučné stezky. První stezka je věnována prvnímu patriarchovi CČSH, druhá s názvem „Okna do duchovní krajiny naší země“ je určena dětem a třetí ekologicko-výchovná má název „Živá voda“ a bude seznamovat s přírodou Podkrkonoší.

Připravovaná je též bohoslužba na svátek M. Jana Husa v Betlémské kapli v Praze, při níž bude připomenuto 600. výročí narození husitského krále Jiřího z Poděbrad.

T. B.

Týdeník Církve československé husitské. Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková.

Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz Tisk: Grafotechna plus.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Jitka Wendlíková, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Hlasatelna v Husově sboru na Vinohradech

Nezastupitelnou roli sehrál při Květnovém povstání českého lidu, a zejména při Pražském povstání, Český rozhlas. Bez něj by povstání nemohlo vzplanout tak rychle a v intenzitě, kterou potřebovalo. Německá strana si uvědomovala stěžejní roli rozhlasu pro Pražské povstání, a proto byla jeho budova intenzivně ostřelována německým dělostřelectvem i letectvem. V neděli 6. května večer ji těžce poškodilo vzdušné torpédo německého letounu. Vysílání se načas museli ujmout technici v provizorním studiu zřízeném u strašnického vysílače, zatímco se připravovalo náhradní pracoviště v Husově sboru na Vinohradech. K aktérům přesunu vysílání do kostela patřil hlasatel Zdeněk Mančal. Coby věřící Církve československé husitské důvěrně znal prostředí vinohradského sboru, kde se již dříve zapojil do domácího odbojového hnutí ve skupině „Družstva v prvním sledu“, které vydávalo a kolportovalo ilegální časopis *V boj*.

Již začátkem dubna 1945 schovali technici z rozhlasu na kůru část vysílací aparatury. Nikdo ještě netušil, za jakým účelem. Až 5. května 1945 se vedení náboženské obce dozvědělo, že technici a spojaři s Husovým sborem počítají jako s náhradním rozhlasovým studiem. Ve sboru nebyla vysílačka, dodával modulaci do Strašnic na revoluční „věrnou“ vlnu 415,5 m. Večer 5. května 1945 přišel do sboru technik František Verner, který měl na starosti vysílání varhanních koncertů z Husova sboru, aby se dozvěděl, jaká technika tu zbyla od posledního přenosu. V zápisu v Pamětní knize náboženské obce je návštěva farářem Arnoštem Šimšíkem vylíčena následovně: „Přes noc pobyl s námi v krytu, vše jsem mu s br. Tejchmanem (účetním rady starších Josefem Tejchmanem – pozn. autora) ukázal. Z neděle na pondělí přišli pak již technici českého rozhlasu, přivezli spoustu věcí a já jim vydal klíče od modlitebny a chóru. Přes noc zadřídili vše pro vysílání.“

Spojení Husova sboru s vysílačkou ve Strašnicích po lince modulační a dorozumivací bylo dosaženo v pondělí 7. května po 16. hodině. Provizorní hlasatelna byla zřízena na kůru. Husův sbor byl zatemněn, 5. května vyvěšené prapory sundány, aby na budovu zbytečně nic neupozorňovalo. Nikdo z obyvatel nesměl místo vysílání samovolně opustit, aby nebylo prozrazeno. Sbor byl uzavřen a střežen zpočátku jen rozhlasovými pracovníky a mladými dobrovolníky, později byl přivolán od hlavní budovy rotmistr Hering-Horyna se svou bojovou skupinou. První hlášení z Husova sboru zaznělo 7. května v 16.30 hodin. Zpráva o podpisu kapituláčního aktu v Remeši byla oznámena rovněž odtud.

Němcům se stále nedařilo vypátrat místo vysílání. Obavy z náletů přesto přiměly osazenstvo Husova sboru k přestěhování

hlasatelny do sklepních prostor. Přesun připravovali hlavně Antonín Smetana s Františkem Vernerem. Mikrofony, gramofon improvizovaně umístěný na dvou prknech položených na židle, bedny, tři krabice desek a vše ostatní bylo potřeba přemístit do sklepa. Ve dvou kancelářích rady starších byly v neustálé permanenci tři telefonní linky, zprávy se chvatně přepisovaly na čtyřech psacích strojích, stylizovaly, upravovaly a překládaly, aby mohly jít do éteru. V duchu „posedlosti rozhlasem“,

Na fotografii: Třetí technik Fr. Verner a redaktor Z. Mančal v uniformě záložního důstojníka při vysílání z Husova sboru na Vinohradech, zdroj ÚAM CČSH

kteřá v květnových dnech panovala mezi farářem a věřícími z Husova sboru a rozhlasovými pracovníky, se dařilo zajišťovat veškeré technické zázemí pro vysílání. Farní správa a její přítomní členové vypořádávali těž při zajišťování stravování a věcí denní potřeby. Dne 8. května byly na Husův sbor („vysílačku X“) napojeny vysílačky v Liblicích, v Mělníku a v Poděbradech, které se mezitím dostaly do rukou povstalců. Od dopoledních hodin probí-

hala jednání mezi Českou národní radou a nejvyšším představitelem německé armády generálem Rudolfem Toussaintem. Jejich výsledkem byl v 16 hodin podpis protokolu o kapitulaci německých obranných sil. Přesto na některých místech boje pokračovaly. Plně ozbrojené německé jednotky proudily kolem sboru a netušily, že jedou kolem budovy, z níž je vysíláno. Jedna vojenská kolona dokonce zastavila u sboru, aby mohl jeden z vojáků nadzvednout improvizované telefonní vedení, natažené po stromech na ulici, jehož účel naštěstí nebyl odhalen. Poslední den vysílání, 9. května 1945, z Husova sboru zazněla mimo jiné zpráva o průniku Rudé armády do hlavního města.

Význam rozhlasu pro zahájení a průběh Pražského povstání byl značný. Praha byla jediným městem, které za revolučních bojů nepřestalo vysílat. Nezastupitelnou roli rozhlasu si uvědomoval také farář Husova sboru na Vinohradech Arnošt Šimšík, který společně s duchovním Stanislavem Staňkem, účetním Josefem Tejchmanem a varhaníkem Osvaldem Strykem vypořádával po celou dobu tajného vysílání s hlídkovou a pořádkovou službou, zajišťoval zásobování a podle potřeby byl využíván jako kurýr a spojka s dalšími odbojovými stanovišti. Rozhlasoví pracovníci opustili Husův sbor na příkaz České národní rady 9. května v 18.55 hodin. Závěrečným slovem byl symbolicky pověřen Zdeněk Mančal. Pravidelné vysílání dále pokračovalo již z budovy ústředního studia na Vinohradech.

A ještě douška k populárnímu hlasateli Zdeňku Mančalovi (1913–1975), jehož urna s ostatky a samolepkou oblíbené Slávie je uložena v kolumbáriu Husova sboru na Vinohradech, odkud 7. až 9. května 1945 vysílal. Jeho statečnost komunistický režim „odměnil“ okamžitým propuštěním ze zaměstnání a vězněním. Již 21. února 1948, tedy ještě před komunistickým převratem, mu byl zakázán vstup do budovy rozhlasu. Krátce nato byl propuštěn a v srpnu 1949 Státním soudem v Praze odsouzen v politickém procesu na 5 let těžkého žaláře, následně mu byl trest snížen na 3 roky. Ve vykonstruovaném politickém procesu byla k nepodmíněnému trestu v srpnu 1952 odsouzena též jeho manželka Ludmila. Zprošťujícího rozsudku se dočkala až z rozhodnutí Nejvyššího soudu v říjnu 1952.

Martin Jindra

NAD PÍSMEM

Já jsem ta cesta, pravda i život

Jan 14,1-14

Tento známý biblický citát zdobí interiéry několika našich sborů, aby věřící měli na očích zásadní slova našeho Pána a Bratra Ježíše Krista. Evangelní perikopa z počátku 14. kapitoly bývá taktéž často užívána při pohřbech jako podklad pro naději, povzbuzení a útěchu v situaci konfrontace s konečností a zmarem pozemského lidského života. Ano, tehdy se kolikrát chvějeme a úzkost v nás je. Nejen psychologové vědí, že je rozdíl mezi strachem a úzkostí, že existují nejrůznější druhy fobií, kterými dnes trpíme, jež nás svazují, omezují, děsí. A že strach může mít na člověka i pozitivní dopad. Na rozdíl od paniky. Hlavně nepodlehnout panice! Jinak je hodně zle. Přiznám se, že mnou někdy prostupují nepříjemné pocity, našťastí ne panické ataky, když přemyslím o tomto pozemském přebývání, jistotách a nejistotách, radostech i stras-tech. A ptám se jako člověk, křesťan a kněz: Co bude po smrti? Jaká je souvislost mezi tímto časným a věčným životem? Přese všechna ujišťování a biblická

zaslíbení se mě čas od času zmocní zvláštní tíseň. Snad to souvisí i s tím, že jsem Tomáš a v této perikopě se apoštol tohoto jména dotazuje Pána Ježíše: Pane, nevíme, kam jdeš. Jak bychom mohli znát cestu? Tyto a podobné otázky na nás dopadají a je dobře, že Písmo pochybnosti nijak nezakrývá. Všimněme si, jak často je v těch několika větách i celém evangeliu připomínána a zdůrazňována víra. V souvislosti s viděním, prohlédnutím, prozřením. Ježíš vyvádí z duchovní tmy a osamocení do světla Boží lásky. To je koncept evangelisty Jana, který klade důraz na spirituální stránku, aby čtenář nezůstal pouze u faktografie. Ježíšova odpověď dává pokoj a naději. Vyzývá k víře, následování. Na mysl nám vytanou mnohé biblické postavy a jejich zvláštní životní poutě, kdy teprve zpětně poznáváme, jak byli Bohem vedeni, zkoušeni, třibeni - šli, až došli. Abraham, Mojžíš, Jonáš. Ježíš je naplněním Božích záměrů. Koneckonců nezakoušíme i my sami na sobě aspoň občas hřejivou jistotu, že jsme

Duchem Božím vedeni, prováděni, posilováni? Věřím, že ano. Modlíme se za to. Abychom hluboce vnímali Kristovu přítomnost. Naše cesty nejsou lemovány jen těžkými porážkami a zoufalstvím, ale také dobrými a krásnými věcmi. Povznášejícími zážitky a zkušenostmi ze setkání s lidmi – opravdovými světly tohoto světa, kterých si můžeme vážit a s úctou na ně vzpomínat. Právě v církvi jsme se mohli setkat a setkáváme se s osobami a osobnostmi vzácnými, nám drahými, putujícími s námi všem překážkám navzdory. Někdy slychávám o církvi různá kritická slova. Sám jsem si vědom pochybení, která se děla a dějí. A přece je toto náš domov. Mystické tělo Kristovo. Kde jinde bychom mohli tak silně zakoušet přítomnost Boží? Tady můžeme společně jít s Ježíšem, učit se o sobě i o ostatních. Poznáváme souvěrce, kteří tiší bolesti, doprovázejí v osamělosti, hladí a hojí rány, zastávají se ukřivděných. Možná až vás „chytne“ úzkost, myslíte na to, kolik dobrých lidí jste potkali a máte nablízku dodnes. To Bůh nám je poslal. A my jsme také světlem. Nechme v sobě působit toto vědomí přesahu, jak o nás Boží láska dbá. Nebuďme nepřítelny, když jsme zbaveni všelijakých berliček, jako jsou peníze, funkce, moc. Má to tak být. Abychom nebyli otroky, ale plnohodnotnými občany Božího království. Tím vším poznáváme a jsme blíž.

My už víme, že ta Pánova cesta zahrnuje službu, oběť, kříž. Ale nakonec nás bezpečně dovede do cíle. Přes naše klopýtání, slepé uličky, temné noci. I v nejistotách a právě v nich se můžeme a máme osvědčit. Vše platí. To nevyřčené bude mít větší platnost než množství vznešených slov a to skryté nabude větší důležitosti než mnohé do očí bijící. Putování začíná již zde. Jen vlastním obydlím nepřikládejme, co se týče zajištěnosti a pohodlí, přílišnou důležitost. Počítejme s tím, že všechno naše pozemské osídlování jednou skončí. Dbát už za života o nebeský příbytek znamená učit se nebesky bydlet už na zemi. Tak měníme své pozemské příbytky v místa pokoje, snášenlivosti a lásky. A pak? Máme u Boha připraveno místo. Budeme bydlet s Bohem. My v něm a on v nás.

Tomáš Chytil

4. NEDĚLE PO VELIKONOCÍCH

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost. Aleluja! (Žalm 98,1.2)

První čtení: Skutky 7,55-60

Tužby velikonoční:

2. Aby v našich srdcích živou víru v Krista a naději na věčné dědictví v nebesích utvrzoval, modleme se k Hospodinu.

3. Aby v našich duších svůj chrám si vybudoval a nás na své královské kněžstvo povšecoval, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, dej nám dokonale uvěřit v tvého Syna, ať je naší cestou, pravdou a životem. Kéž ho následujeme na naší pozemské pouti do života věčného! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: 1. Petrův 2,1-10

Evangelium: Jan 14,1-14

Verše k obětování: Žalm 66,1-2.16

Verš k požehnání: Jan 14,9

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, děkujeme ti za svaté dary chleba a kalicha. Dej, ať jsme jimi očištěni od našich hříchů. Stůj při nás, ochraňuj nás a daruj nám své požehnání! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 83, 85, 110, 160, 185, 287

Bože, dodej nám víru, naději a lásku, abychom viděli dále,
žili hlouběji a byli prozářeni světlem tvé neskonale dobroty a milosti.
Prosíme o to ve jménu Krista, našeho Pána. Amen.

Pomoc druhým v každodennosti a náročných povoláních

Pomoc druhému člověku má nejrůznější podoby. Zastání se druhého, když je mu činěno nespravedlivě příkoří. Prokázat konkrétním činem lásku k člověku, když nějakým způsobem strádá a trpí nedostatkem toho, co potřebuje k zajištění důstojného života. Ukázat druhému cestu, když bloudí v neznámém městě či v přírodě nebo v duchovním smyslu. Zachránit ho z nebezpečné situace, do které se náhle dostal. Být mu nablízku v nemoci, v samotě.

Každý člověk potřebuje pomoc a nikdy neví, kdy a od koho ji bude potřebovat. V rozhovoru jako farář jsem slyšel od jedné starší sestry její životní příběh. Hovořila o tom, že je z generace, která vyrůstala v době okupace a druhé světové války, a proto neměla ráda Němce. Později – již v časech míru – se během léta koupala v bazénu. Náhle se však začala topit. Pak si už nic nepamatovala. Probrala se, až když už byla na břehu. Otevřela oči, rozhlédla se a zeptala se okolo stojících lidí, kdo jí pomohl a zachránil. Řekli jí, že to nebyl Čech, ale cizinec – muž německé národnosti.

Skutečná účinná pomoc druhým lidem nezná hranice, bariery, předsudky. V knize Přísloví slyšíme: „Hladoví-li ten, kdo tě nenávidí, nasyt' jej chlebem, žízní-li, napoj ho vodou“ (Př 25,21; srv. Ř 12,20). V pohledu víry je pomoc druhému člověku skrytým způsobem také spojena s naším vztahem a jednáním vůči Kristu samotnému, který se spojil a ztotožnil s potřebnými, strá-

dajícími a trpícími (Mt 25,40). Jak to vyslovil jeden se současných filozofů a teologů, že v ranách současného světa můžeme poznávat rány Kristovy.

Jsou povolání, která mají ve své náplni přímo jako úkol pomáhat lidem. Není to jednorázová pomoc, ale trvalé nasazení sebe sama ve prospěch druhých lidí. Patří k nim lékaři, zdravotní sestry, učitelé, sociální pracovníci, pečovatelky a další. Taková náročná povolání vyžadují jak odbornou kvalifikaci, tak také vztah k lidem – zájem o ně, porozumění a soucítění. Ale i v řadě dalších zaměstnání vykonáváme činnosti, kterými sloužíme a pomáháme druhým. V církvi je vzájemná pomoc – ať již organizovaná nebo osobní – chápána jako naplňování Kristova zákona (Ga 6,2).

Pomoc druhým přináší vnitřní radost tomu, kdo ji uskutečňuje. Tato práce, i když není konána z důvodu zisku či kvůli ocenění, je přesto smysluplná. Pomocí obohacuje člověk nejen druhé, ale i sebe. Člověk však potřebuje pro takovou náročnou službu a pomáhaní druhým značnou sílu a dostatek sebezapření. Pomáhání je činnost náročná na fyzickou i duševní energii. Lásky k bližnímu má být vyvažována láskou k sobě samému. Proto je důležitý odpočinek i čas na sebe a své zájmy, aby se člověk zcela nevyčerpal, jak připomínají psychologové. Jako věřící hledáme a čerpáme obnovnou sílu v Bohu ve chvílích společné i osobní modlitby.

Tomáš Butta, patriarcha

Budu žít a milovat

O Velikonocích uplynul už celý měsíc, kdy naši zemi svírá stav nouze a karanténní opatření, která omezují a mění naše životy. Náhlé vybočení z normálu ze začátku mohly děti brát jako výjimečné prázdniny a dospělí jako neobvyklou dovolenou. Pomysleli jsme si: „Ted' se konečně zastavím, trochu si odpočinu, udělám si čas na sebe a své nejbližší, jimž jsem se kvůli pracovní zátěži a dalším povinnostem nemohl věnovat, jak bych si přál.“

Vzali jsme to vážně a uposlechli slovutného profesora psychologie Jordana Petersona, jenž doporučuje pravidlo: „Chovejte se k sobě jako k někomu, za koho jste zodpovědní.“ A tak jsme se pokusili převzít zodpovědnost za vlastní duši, za poklad, který si nosíme v hliněných nádobách, v našem křehkém těle. Začali jsme se překvapeně ptát: „Jak to, že jsem předtím nevnímal zpěv ptáků? Proč mě dříve nenapadlo obdivovat východ slunce?“

Otázku tohoto řádu jsem si položil během ranní procházky okolo rybníka: „Není zrovna tady místo, kde jsem se naučil plavat? Kam se poděl kluk, jímž jsem kdysi býval? Usmívá se pořád někde ve mně? A probouzí se už ve mně i moudrý starý muž, v něhož se – jak do-
uším! – s přibývajícím věkem proměním?“

Jenže přešly dny a týdny. Ztráta rytmu, jemuž jsme uvykli, na podvědomé úrovni působí a čeří temné vlny, které se vylévají ze zdánlivě zasypaných propastí

našich duší a viditelně se projevují nervovým vypětím a podrážděností, či naopak apatií a rezignovaným očekáváním nejhoršího. Internet a televize vysílají apokalypsu v přímém přenosu. Nouzový stav se prodlužuje. Vznešené filosofické otázky byly zapuzeny otázkami existenčními: „Nepřijdu o práci? Vydrží mi úspory? Zvládnou splácet hypotéku? Nedopadneme jako chudáci na jihu Itálie, kteří u pokladny v supermarketu zjišťují, že nemají peníze na chleba?“ Starosti o živobytí – nebo přímo strach o holé přežití – se nevyhýbají ani věřícímu člověku. Zblízka se s nimi obeznámily i velké postavy Bible. Stačí si nalistovat 18. žalm, v němž král David běduje: „Pro vazby smrti mě obklopily, svým proudem mě strhla záhuba, provazy smrti mě ovinuly, osídla smrti mě dostihla.“ Davidův život je bezprostředně ohrožen, přesto se však nepodává zoufalství. Žalm pokračuje: „Hospodina jsem ve své úzkosti vzýval, ke svému Bohu volal jsem, on ve svém chrámu hlas můj slyšel, můj křik o pomoc mu k uším pronikl.“ Postupem času poznáváme, že karanténu opravdu nelze srovnávat s dovolenou či prázdninami. Objevujeme, jak je

cesta životem riskantní a nebezpečná. V naší existenci vznikla černá díra a v ní se otevřel apokalyptický rozměr. Na pohodlný a zabezpečený život nevzniká žádný automatický nárok. Ve skutečnosti nemáme nárok vůbec na nic. Vše, co máme, je dar. Nevíme dne ani hodiny, kdy jej budeme muset vrátit, protože nám nepatří. Byl nám pouze propůjčen, ovšem s důvěrou, že jej vděčně přijmeme a nepromarníme. Takto nám důvěřuje Bůh! Ve svém ot-

covském srdci neztratil víru v člověka. Nepřestal v nás doufat. Apokalypsa je milost, třebaže zvláštního druhu. Její dobro není očividné, nýbrž zázračné, skryté „za zrakem“. Odkrývá se jen tomu, kdo se nevzdává a nepřestává hledat, kdo se učí ze svých omylů i proher a přibírá si je za průvodce na cestě. Nechme temné vlny, ať se valí! Nemá smysl uhýbat před nimi. Pusťme si temnotu k tělu. Vždyť v temnotě září nádherné hvězdy. Nad pomíjivými hvěz-

dami je věčné Světlo života. Hvězdy jsou daleko a vysoko, ale světlo vzkříšeného Krista je tady. Svítí do dnešní pandemické doby, prosvětluje tuto apokalypsu. Svítí v temnotách a temnota je nemůže pohltnout. Proto spolu s hrdinou filmu *Ad astram* (Ke hvězdám) můžeme říci: „Nejsem si jist budoucností, ale nezajímá mě to. Budu spoléhat na své nejbližší. A budu sdílet jejich břímě, jako oni sdílejí mé. Budu žít a milovat.“

Lukáš Bujna

Solidarita - to zní hrdě!

Slovo solidarita pochází z latiny, kdy *solidus* znamená pevný, trvalý nebo celý. V dnešní mluvě toto slovo znamená závazek či ochotu vzájemně se podporovat. Jde o odhodlání k sociální spolupráci. Přitom lidé mají sklon chápat solidaritu vůbec jako věc formálního sociálního systému, proto často upouštějí od osobní solidární angažovanosti. Přitom problematika obecného blaha, ke kterému má solidarita přivádět, se týká všech sociálních útvarů, jak státních, obecních a neziskových organizací, tak jednotlivců. Jde o provázaný systém, který se má vzájemně podporovat a doplňovat.

S jakou solidaritou se můžeme setkat dnes v době koronaviru? Máme v paměti prvotní názory jednotlivců, že půjde o bleskovou válku, která se odehraje kdesi lokálně a rychle skončí. Opak je pravdou. Virus útočí nekontrolovatelně a bude přežívat mezi námi.

Zakoušíme, jak nejmenší a beztvářý prvek přírody, virus, postačil k tomu, aby nám připomněl, že jsme ohrožitelní a smrtelní a že ani nejlepší výzkumy v oblasti vědy a techniky a sebelepší zdravotní péče nejsou jistotou pro život ve zdraví, hojnosti a prosperitě. Virus nezná hranice. V mžiku porazil všechny překážky. Dnes z různé mezilidské vzdálenosti zakoušíme bolest, obavu, strach či beznaděj. Kam sahá naše paměť, se lidé všech národů necítili tak sjednocení, tak stejní, tak málo svárliví, jako ve chvíli bolesti a utrpení. Bolest a utrpení iniciuje solidaritu.

Pocit sounáležitosti se prokazuje v odpovědnosti jednoho za druhého. Byla zavedena pravidla pro vzájemnou mezilidskou komunikaci od omezení osobního styku až po nošení roušek. Roušky se dokonce staly „módním“ doplňkem a stovky šikovných rukou se pustily do tvůrčí práce. Počet obětavých lidí, především mezi mladými, se stal doručovatelem hmotných statků (nákupů, obědů, léků, ...) pro usnadnění přežívání seniorů v nařízeném „domácím vězení“. Postupně se rozšiřovala a dle místních podmínek koordinovala distribuce hygienických pomůcek. Byly zřízeny telefonní linky pro poskytování potřebných informací a také pro dobré lidské slovo povzbuzení. Pozornost se zaměřila i na lidi bez domova. Také jim byly poskytnuty jak hygienické prostředky, někde stanová přístřeší či mobilní umývárny. Každý čtenář by mohl doplnit ještě další svoje

poznatky dosavadního spontánního celonárodního nasazení být užitečným v době ohrožení.

Ale to vše je první fáze. Druhá, neméně dramatická, přichází nyní, budeme ji zakoušet postupně a za pochodu se bude třeba učit, jaká účinná opatření hledat k nápravě věcí. Především jde o otázku finanční nouze mnohých, kterým epidemií zanikly pracovní příležitosti nebo se katastrofálně zkrátily příjmy. Rozběhla se již opatření umožňující strádajícím přežít a znovu se nadechnout, včetně odkladů určitých finančních závazků, časově limitovaných právních jistot pro setrvání v nájemních bytech či jednorázové finanční podpory...

To však není dostačující. Jako je iluze očekávat, že stát či obec postaví dostatečný počet sociálních bytů, právě tak je pošetilé požadovat, aby se všechny ekonomické ztráty napravovaly shora.

Důsledkem virové epidemie poklesla produkce a snížila se spotřeba. Nelze nepřehlédnout, jak se pročišťuje příroda kolem nás. Můžeme s úžasem zírat na rychlé poděkování ze strany přírody v podobě čistší vody, zdravějšího ovzduší, nižšího hluku a redukce dalších neblahých environmentálních dopadů. Mnohé z nich se teprve odhalí.

Kdo četl Karla Čapka, si vzpomene, jak často užíval slovo člověk, a to nejen v době ohrožení fašismem. Jeho časté zvolání: „No člověče“ je tak obsahově a citově bohaté, že se přetěžko překládá do cizích jazyků. Karel Čapek věřil v dobro v člověku, a to nejen v době, kdy šlo generacím našich předků o bytí a nebytí.

Možná by dnes Karel Čapek opět s naléhavou vroucností použil zvolání: Člověče, buď člověkem! Vytrvej v solidaritě a pamatuj, že doba před námi bude opakovaně o pravém lidství v původním smyslu slova.

Ano, nyní jde o odpovědnost a odvahu nás všech tvořit celý svět a také ten blízky kolem nás chudší na hmotné statky a peníze, ale bohatší na lidskost. K lidské důstojnosti patří svoboda svědomí. Právě s vědomím této svobody se velikost člověka nepoměřuje tím, co vlastní, ale tím, čím je. Proto čtenáři nezkoumej jen, co vše má učinit stát a obec nebo „ten druhý“ pro občany v nouzi, ale také uvažuj variantu, čím jim můžeš přispět sám. Příležitosti jsou rozmanité a nikdy nekončící.

-JSv-

Den matek

Nezapomeňte popřát maminkám ke Dni matek – slavíme ho vždy druhou nedělí v květnu, letos tedy 10. května. A pokud chcete, můžete si najít pět rozdílů mezi oběma obrázky – řešení najdete na str. 7.

JK

C E S T A

U ž í v e j m e j a r o !

Ahoj děti! I když zatím ještě nemůžete chodit do školy, do kroužků nebo na sportovní tréninky, rozhodně byste neměly pořád jenom sedět doma. Vždyť jaro je v plném proudu – některé dny to dokonce vypadá, že už je rovnou léto. Na procházky do přírody se určitě může a

byla by škoda neužít si toho, jak všechno krásně kvete. To samozřejmě neplatí jen pro děti, ale pro nás všechny – je jisté, že pobyt v přírodě působí blahodárně na tělo i na duši.

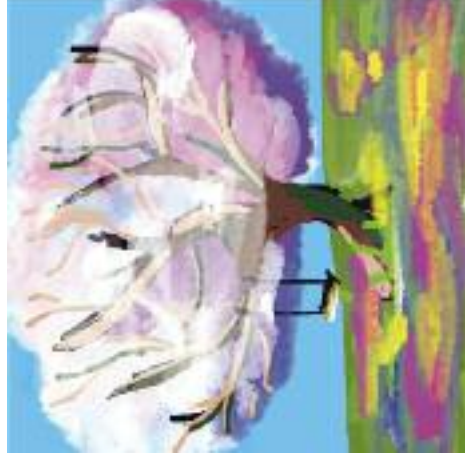
Své o tom vědí i zvířátka – přečtěte si o tom na straně 4!

JK

Jabloň

*Jak na nevěstu u oltáře
já vzhližím k tobě, jabloni.
Kéž oblaží mne tvoje záře
a výdech tvůj mne provoní!
Co mezi květy panenskými
je skryto něhy průhledné!
Kéž na mé oči usadne
a doveđu se dívat jimi!
Nechť touha má se vzhůru upne
k té vzněšenosti nedostupné,
a opojím se krásou tvou,
jež tolik září čistotou!*

Miroslav Matouš
(Řeč květů a křídel)

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za všechny lidi, kteří pomáhají překonat nebezpečí koronavirové nákazy. Děkujeme za všechny lékaře, zdravotní sestry a další pracovníky v nemocnicích, děkujeme za všechny, kdo nezištně pomáhají, kde je třeba. Prosíme, buď s těmi, kdo přijímají důležitá rozhodnutí. Jsme v tvých rukou. Amen.

Sto let služby Bohu, sto let pomocí člověku

5. Kulturní činnost

Církev československá husitská od samého počátku své existence kladla velký důraz také na různé kulturní a umělecké aktivity. Jistě v tom velkou roli hrálo i to, že jejími členy se často stávali lidé, kteří byli velmi aktivní i v této oblasti – byli členy Sokola, ochotnických divadelních spolků a dalších organizací. Rádi se spolu setkávali nejen při nedělní bohoslužbě, ale i při jiných příležitostech, protože je spojovala nejen víra, ale radost z pohybu nebo společné tvorby. Při budování nových sborů bylo proto mnohdy pamatováno i na různé sborové místnosti určené ke společným aktivitám a také divadelní sály. Příkladem je sbor v pražských Vršovicích, kde se podařilo provoz divadla obnovit a sídlí zde divadlo MANA.

V mnoha náboženských obcích také byly a jsou zakládány pěvecké sbory,

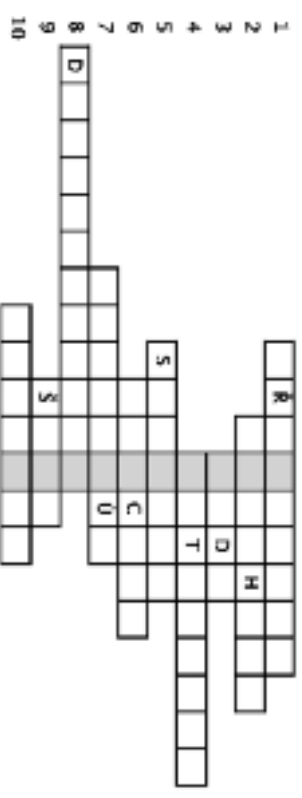
kteře vystupují nejen při bohoslužbách, ale pořádají koncerty pro veřejnost a často vystupují i v cizině. Mnohé naše kostely mají velmi kvalitní varhany, které také neslouží pouze pro doprovod bohoslužeb, ale hrají i při koncertech a mnoho varhaníků i mimo církev je vděčných, že na nich mohou cvičit. Klasické varhany si totiž domů pořídit nemůžete. Díky dobré akustice kostelů se v nich ovšem nekonají pouze varhanní koncerty, ale vystupuje v nich i řada dalších umělců. Církev také již sto let vyvíjí bohatou publikační činnost – vydává různé časopisy a knihy: Týdeník Český zápas (na začátku se po krátkou dobu jmenoval Právo národa) vychází nepřetržitě již sto let, což o sobě mnoho novin tvrdit nemůže. Stejně dlouhou historii má i oblíbený kalendář Blahoslav, který vychází každý rok a obsahuje kromě pestré sbírky populárně naučných textů, povídek a poezie i aktuální kontakty na všechny náboženské obce

Soutěž o tři knihy

V souvislosti s opatřeními proto šíření koronaviru se rozvinula celá řada občanských aktivit na podporu těch, kdo jsou nejvíce ohroženi. Zkuste odhadnout, jaká slova chybí v následujícím textu, a doplňte je do tabulky. Tajenku nám pošlete do poloviny června na adresu

jana.krajcirkova@ccsh.cz – tři z vás odměníme knihou – jména výherců otiskneme v červencové Cestě.

Když se ukázalo, že nejsou k dispozici ochranné roušky, mnoho (3) se pustilo do jejich (9). Mnozí jako (8) zajišťují nákupy (7), studenti medicíny (6) v nemocnicích. Lidé (2) i těm, kdo nyní nemohou vykonávat svou práci – posílají finanční (1) umělcům, které (5) na (4), nebo si kupují (10) na služby provozoven, které jsou nyní zavřené.

**Blahopřejeme výherci soutěže z březnové Cesty
(tj. jenka: Výročí):**

Andělka Jindrová z Příbrami

100 let
služby Bohu
pomocí člověku
Církev československá husitská

Řešení ze str. 8: vykřičník, list vpravo, stonak vlevo, květravic, kaňka navíc.

Biblická kniha Příslaví

5. Varování před ničemností

Co je to ničemnost? Jaký je člověk, kterého označujeme za ničemného? Je to člověk falešný, podlý, zlotřilý, zlý, nepoctivý. Ničemné jednání je škodlivé, špatné, neuzitečné. Když se podíváme do Bible, setkáme se s tímto slovem především na mnoha místech ve Starém zákoně. Ničemnost je zde často spojována s naváděním k uctívání jiných bohů (např. Dt 13,14).

Jak takového ničemníka poznáme? Nemusí to být patrné na první pohled. Ničemníci nemívají vzezření zločince, může se nám i zdát, že jejich úmysly jsou dobré, protože mohou být velmi přesvědčiví. Kniha Příslaví je popisuje takto: „Ničemný člověk, muž (ale může to být samozřejmě i žena ☺) propadlý ničemností, má plná ústa faleše, mrká očima, nohama cosi naznačuje, svými prsty ukazuje, v srdci má proradnost, osnuje zlo v každém čase, vyvolává sváry“ (Př 6,12-14). Důležitá je tedy řeč těla. Skutečně to

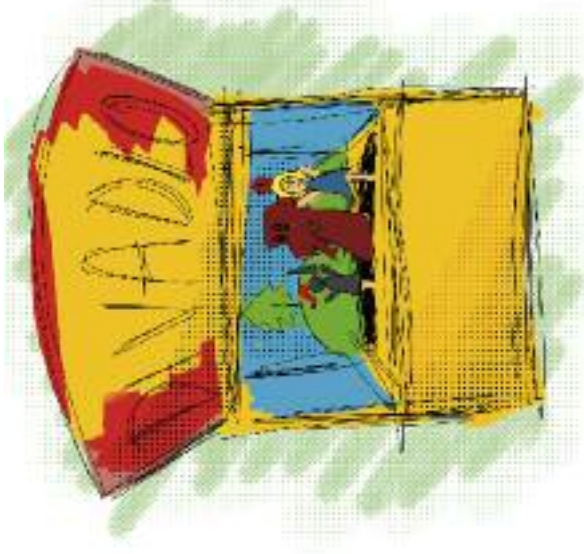

Nakreslila: Lucie Krajčířková

tak bývá, že když nám někdo lže nebo má nepoctivé úmysly, pokud má aspoň trochu svědomí, nedívá se nám zpříma do očí, je na něm vidět nervozita, potí se, musí si stále s něčím pohrávat, neudrží ruce v klidu... Předpověď toho, jak to s takovými lidmi dopadne, je docela tvrdá: „Proto náhlá pohroma ho stihne, bude nadále rozdrčen a nezhojí ho nikdo“ (Př 6,15).

Takže doporučení moudrých je jasné – vyhýbejme se jakékoliv ničemnosti – at již vlastní nebo cizí. Když pro nic jiného, tak i proto, že platí i jedno mnohem „modernější“ přísloví: Jak se

do lesa volá, tak se z lesa ozývá. Neboli – jak se my budeme chovat k lidem kolem nás, tak se i oni budou chovat k nám. Slovy knihy Příslaví: „Vlidná odpověď odvrací rozhořčení, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu“ (Př 15,1). Takže když se budeme na lidi mračit, budou se mračit i oni na nás. A naopak – za svůj úsměv sklídíme zase úsměv! JK

Nakreslila: Lucie Krajčířková

i diecéze církve. V edici Blahoslav však církev každoročně vydává řadu dalších zajímavých knih pro dospělé i děti. Mnoho dalších pak vydávají i diecéze a není málo ani náboženských obcí, které mají svůj časopis. Je to dobře, protože církev má ve svých řadách mnoho velmi dobrých spisovatelů a básníků, stejně jako malířů, ilustrátorů a fotografů. Proto prostory svých kostelů využívá také pro pořádání řady výstav – at už uměleckých nebo věnovaných různým tématům – historickým výročím důležitých osobností nebo událostí či například architektonicky zajímavým stavbám našich sborů, což je výstava, která se právě nyní připravuje ve spolupráci s architekty z ČVUT a navazuje na nedávno vydanou publikaci.

Konají se také různá autorská čtení a jiné literární večery nebo zajímavé přednášky, na něž jsou zváni odborníci nejen z církve. Mnoho těchto aktivit bývá každoročně připravováno v souvislosti s Nocí kostelů, které jsou nejen do pozdního večera otevřeny, aby si je mohli návštěvníci prohlédnout, ale je pro ně nachystán i zajímavý program – přednáška, koncert, výstava a podobně. Noc kostelů se každoročně koná na přelomu května a června, letos by měla proběhnout v pátek 12. června. Ovšem kostel či sbor můžete samozřejmě navštívit i jindy. Pokud není právě otevřený, když jdete kolem, jistě u něj najdete vývěsku, kde jsou uvedeny hodiny otevření a kontakt na místního faráře či farářku.

Jak zvířátko chystala pro lidi divadelní představení

Jednoho krásného slunečného dne se na pasece uprostřed lesa sešli nějmoudřejší z moudrých zvířátek – medvěd, liška, jezevec, jelen a vlk. Vyhrávali se na sluníčku a hovořili.

„Tak se mi zdá, že lidi v poslední době chodí do lesa čím dál tím máň,“ posteskla si liška. „Jako by je sem už nic nelákalo.“

„Vždyť ale byla zima,“ pokoušel se jí uklidnit jelen. „To do lesa skoro nikdo nechodí. Teď se to jistě zlepší!“

Liška se však nedala jen tak snadno uchlácholit: „Jenže teplo už je docela dlouho. Podívejte, jak některé stromy krásně kvetou, ale kromě nás se z toho skoro nikdo neraduje!“

„To víš, lidi mají jiná lákadla – televize, mobily,“ pokýval hlavou medvěd.

„Měli bychom je nečím nalákat, povzbudit, aby víc chodili do přírody,“ naléhala liška.

„Mně osobně tady lidi vůbec nechybí,“ prohlásil jezevec. „Aspoň nic není, nedělají hluk, je tu klid a ticho.“

„Ale jezevče, to přece nemyslíš vážně! Nemůžeme se uzavírat! Příroda není jenom pro nás – musíme lidem ukázat, jak je pobyt v lese blahodárný!“ trvala na svém liška a pokračovala: „Víte, napadlo mě, že

bychom mohli uspořádat třeba divadelní představení. Abychom lidem ukázali, jak v lese žijeme, co všechno krásného tady mohou vidět, koho mohou potkat...“ rozvíjela nadšeně myšlenku, která jí nepochybně napadla už dřív.

„A jak to chceš udělat, když lidi nerozumějí naší řeči?“ zeptal se jí vlk. Liška se zarazila. Bylo vidět, že o téhle stránce věci zatím nepřemýšlela.

Nechtěla se však vzdát. „No, mohli by to být třeba balet. Nebo pantomima,“ navrhla váhavě.

„Fajn,“ kývnul hlavou praktický vlk. „Tak si pojďme probrat, co všechno je k tomu potřeba.“

Potřebujeme scénář, režiséra, herce, místo, kde se bude hrát, termín,

pozvánky...“

„Já vím, já vím,“ mávala tlapkou liška.

„Scénář bych si mohla vzít na starosti já.“

„Dobře, ale víš už, o čem to bude? Co vlastně chceš těm lidem sdělit?“ vložil

se do toho jezevec. „Když už bychom

se do toho pustili, mělo by to být něco o tom, jak se mají správně chovat, jak mají pomáhat a ne škodit. Když to nebude poučné, nemá to cenu!“

Liška raději přešla k jednoduššímu bodu: „Myslím, že zkoušet a hrát by se mohlo tady, na pasece. Je tu dost místa...“

„A co když bude přšet?“ zeptal se zase vlk.

„To nám přece nevadí,“ odvětila liška.

„Nám ne, ale lidem ano. Když bude v den představení špatné počasí, nikdy nám sem nepřijde,“ vysvětlili vlk.

„A kdybychom udělali nějaký

přístřešek?“ nejspíše navrhl liška.

„Nezlobte se, ale s tím já nemůžu souhlasit,“ rázně prohlásil jezevec.

„Tady se žádné přístřešky dělat nedou. Tohle je les. Buď se přizpůsobí oni nám, nebo žádné divadlo nebude.“

Na tom trvám. Mně se to stejně zdá, promiň, liško, jako hloupý nápad. Lidí si pořád dělají nějaká divadla, mimochodem i o nás, o zvířatech, tak se přece po nich nemusíme hned ve všem opícti!“

„Když tak o tom přemýšlím,“ ozval se konečně rozvážný medvěd. „Jezevec má v podstatě pravdu. Myslím, že úplně stačí, když se budeme chovat přirozeně, tak jako vždycky. Lidé nás budou moci pozorovat...“

„Jenže to oni právě nedělají!“ vykřikla už zoufalá liška.

„No, za mě je to možná dobře,“ promluvil i jelen. „Já, když mě lidi moc poroují, jsem z toho docela nervózní. Dost často to totiž dělají přes mušku flinty,“ dodal suše.

A tím celou debatu v podstatě uzavřel.

Jana Krajčířková

Nekeřstina: Lucie Krajčířková

Vzpomínka nemocničního kaplana Jana Blažka

Dana Zátopková - vzácný čas se vzácnou ženou

S paní Danou jsem se seznámil v listopadu 2019. Vlastně podivuhodnou náhodou. Jedna sestřička v Ústřední vojenské nemocnici mi při návštěvě oddělení dlouhodobé péče sdělila: „Mohl byste zajít za paní Zátopkovou? Je jí 97 roků a tuhle mi říkála, abych se za ni pomodlila. Nabídla jsem jí, že pozvu našeho kaplana, ale ona nechtěla; že nebude nikoho otravovat. Jenomže já si myslím, že by přece jen byla ráda. Ale, pane kaplane, prosím, neprozrad'te, že jsem vám to řekla...“

Dana Zátopková byla ráda a mě překvapilo, jak je myšlenkově čiperná. Rozhovor s ní nebyl jednoduchý, protože se na každé slovo, které chtěla vyslovit, musela zvlášť nadechnout. Byla to pro mě tak trochu škola trpělivosti, protože každé slovo chtěla říct v perfektní podobě, a tak se na některé zvlášť dlouhé slovo musela nadechnout i třikrát. Neměla ráda, když jsem za ni některé věty dořekl. Vždycky chtěla říct celou větou to, co měla na srdci. Už moc nechodila, ale vždy, když přišla fyzioterapeutka, že budou chodit, statečně se prala s obrovskou slabostí a snažila se alespoň pár kroků s chodítkem udělat. Pak si zase lehla a odpočívala.

Čtenářka

Ráda četla. Měla rozečteny i nějaké romány, ale kolem sebe měla také spoustu časopisů. Jednou jsem za ní přišel a ona měla v rukách časopis o aktuální lehké atletice. Po přivítání se jí ptám: „Copak to čtete?“ „No čtu tady o těch našich atletech. Musím přece s nimi zůstat v kontaktu...“ Měla rozečten článek o našem mladém koulaři Staňkovi. Jindy jsem za ní přišel, seděla na posteli a vedle ní ležel text K. H. Borovského Král Lávra. „Vy čtete Krále Lávru?“ povídám. Snažím se recitovat a všímám si, že ona opakuje slova po mně, vlastně přede mnou. „Tak vy to znáte nazpaměť?“ divím se. „Učím se to. Trénuji si tím paměť. Snažím se vyslovovat zvlášť ta některá těžká slova. Já jsem po té mrtvičce měla úplně dřevěný jazyk, a tak se snažím znovu rozmluvit. Zkopr... Zkoprnět.“ Napodruhé se jí to podařilo vyslovit naprosto perfektně. „No výborně. Už mluvíte mnohem lépe než dříve,“ říkám s obdivem. Paní Dana se usmívá a říká: „A to jste mi udělal radost.“ Uvědomuji si, že najednou mluví opravdu lépe, dech jí vydrží někdy i na dvě až tři kratší slova.

Vánoční čas

Před Vánoce jsem se jí odvážil zeptat, jestli mohu jejím jménem pozdravit obyvatele Jindřichova Hradce při předávání Betlémského světla. Nadšeně souhlasila a začala se vyptávat. „Vy bydlíte v Jindřichově Hradci? To je krásné město. My jsme tam s Emilem jezdili. A vzpomínám si, vždycky jsme tam chodili do jedné hospody na smělí guláš. Ten byl vynikající.“

„A kterou máte ráda vánoční koledu?“ Dana s námahou odpovídá, ale každé slovo perfektně vyslovuje. „Emilova maminka – nás – učila – ona – byla – z Valašska – Páslí – ovce – Valaši.“ „To je krásná koleda. Tak my si ji zazpíváme na vaši počest.“ Ale vidím, že už je hodně unavená, tak se s ní loučím. Společně říkáme Otčenáš, dávám jí pozhennání. „Tak na shledanou po Novém roce,“ loučím se. Podívala se na mě velmi vážně,

smutně, ale pevně ji slyším říkat: „Tak to už asi ne...“

V průběhu Vánoc 2019 stále sleduji noviny, ale zpráva o jejím odchodu se neobjevuje. 23. prosince zdravím zaplněné náměstí v Jindřichově Hradci jejím jménem a jsem překvapen, jak náměstí reaguje. Všichni při vyslovení jejího jména zpozorněli a mám pocit, že opravdu celé náměstí zpívá Páslí ovce Valaši. Po skončení za mnou chodí spousta lidí, chtějí paní Daně Zátopkové vyřídít pozdrav.

Uvědomuji si, jak moc pro ně znamená. Ještě za tři týdny mě vyhledá jeden člověk po mši a ptá se mě, jak se má paní Zátopková. Hned po Novém roce spěchám na LDNku a ptám se na „Danušku“, jak jí tady všichni říkají. Když přicházím na její pokoj, pozdravím a ona vstfíc ke mně natahuje ruce a srdečně mě vítá. „Tak co, jak bylo v Jindřichově Hradci?“ Mám pocit, že trochu lépe dýchá. „Nesu vám spoustu pozdravů! Zaplněné náměstí vám děkuje za pozdrav.“ Dana nadšeně tleská rukama. „Oni na mě vzpomínají?“ „A jak! Celé náměstí na vaši počest zpívalo koledu Páslí ovce Valaši. Předzpěvovali jsme z podia spolu s panem starostou, s panem proboštem, evangelickým farářem a náčelníkem místních skautů. Celé náměstí vám tleskalo.“ Dana se upřímně raduje. „To je moc hezké, když na sebe myslí lidé, i když se vlastně neznají, že?“

Chřipka

V únoru začala řídit chřipková epidemie. LDNka je pro návštěvy uzavřena, ale kaplan – očkováný proti chřipce – za pacienty

může. Dana také onemocněla a bylo jí hodně zle. Návštěvy u ní jsou jen kratičké. Hodně pospává, ale stále se snaží být aktivní, sleduje zprávy a nejen je. Jednou mi zase volá sestřička, že měla s Danuškou vážný rozhovor, jestli bych za ní mohl zajít. Přicházím na pokoj a Dana ke mně vztahuje ruce. „Pane kaplane, chtěla jsem vám něco říct. Pojd'te si sednout.“ Mám pocit, že má zvýšenou teplotu a zase moc těžce dýchá. V blízkosti má masku s kyslíkem. Usedám a držím ji za ruku. Opět co

slovo, to těžký nádech. „Smrti se – nebojím. Smrt – není – zlá. Smrt je...“ „...jen kus života těžkého.“ doříkám za ni. „Ano, ano. Vy to – znáte?“ „Ano, Jiřího Wolkera mám moc rád.“ „Já taky. On byl – mladý, ale – věděl – o tom, že – umírá. Já to – také – vím. Ale – smrti – se – nebo – nebojím. Jen – toho – umírání. Smrt – není – zlá.“ „Jste moudrá žena.“ „A ještě – jsem vám – chtěla – říct – jeden – verš – z čínské – moud – moudro – moudrosti.“ Recituje slabým hlasem, přiznám se, že rozumím jen každému druhému slovu, ale nechci ji vyrušovat. Je to také o smrti, znovu opakuje, že se bojí jen toho umírání. „Krásné verše. A čeho se bojíte v tom umírání?“ „No bojím se, abych v tom nebyla sama.“ Držím ji za ruku a v duchu se modlím. Prosím o správná slova. „Nemusíte se bát. Jsme tu s vámi. Ale máte pravdu, toho se vlastně bojíme všichni.“ Po chvíli mlčení pokračuji: „Minulý týden jsem si několikrát vzpomněl na Antonína Dvořáka. Když byl v Americe, připadal si hrozně sám, a tak skládal hudbu. Moc rád mám zvláště jeho Biblické písně. To jsou zhudebněné žalmy. Mohu vám jeden zazpívat?“ Svoluje, tak zkouším: „... duši mou obcerstvuje, vodí mne po stezkách spravedlnosti pro jméno své. Byť se mi dostalo jítí přes údolí stínů smrti, nebudu se báti zlého, neboť ty se mnou jsi...“ Dana aktivně naslouchá a mám pocit, že jí po tváři stéká slza. Ještě jednou recituji Žalm 23. Naslouchá. „Můžete mi to říct ještě jednou?“ Opakuji tu část o „údolí...“ „Také moc krásné.“ Díváme se na sebe a mám pocit, že si rozumíme i beze slov.

Zotavení

Po čtrnácti dnech je Dana zase čilá. Chřipka odezněla a ona znovu žádá o chodítko. Chce chodit. Když to nejde, tak chce alespoň sedět ve vzpřímené poloze a pokouší se vstát. Je to obrovská bojovnice. Nic nevzdává...

Za týden už byla ochotna jít s námi zpívat. Schází se nás na oddělení následné péče asi deset a zpíváme hlavně národní písničky. Dana má ráda ty moravské. Od Buchlova, Zaspala nevěsta, V Zarazicích krajní dům, ale když dojde na novější, třeba Matuškovy nebo Suchého se Šlitem, tak významně ožívá. Nakonec si také přeje jednu: „Umíte Pramínek vlasů, pane kaplane?“ Najednou mám pocit, že se jí i lépe dýchá. A začne zpívat. Na závěr zpíváme Ach synku, synku, ale Dana si ještě předtím přeje Teče voda, teče. Sedí vedle mě a najednou si uvědomuji, že odvrací tvář, dívá se do okna, zdá se mi, že má vlhké oči...

Navštěvuji Danu každý týden. Někdy i třikrát. Třeba jen na chvilku. Někdy spí, tak

ji nebudím. Jindy mě ráda vidí a krásně mě vítá. Mívá kolem sebe vždy nějakou živou květinu, kterou jí přinášejí její přátelé. Stále má mnoho obdivovatelů. A kdykoliv o ní mluvím s jinými pacienty, vzkazují pozdravy. Ani je všechny nemohu vyfídit. A tak při návštěvě začátkem března jí říkám: „Paní Dano, pozdravuje vás spousta lidí, nejen v této nemocnici, a vděčně na vás vzpomínají. Věřte, že když se o vás zmíním, tak se na vás lidé se zájmem ptají a doslova ožívají.“ „A to je pěkné,“ směje se Dana. „Všechny je pozdravujte.“ Pak sama pomalu ukončuje náš rozhovor. „Tak mi ještě požeňte, a běžte za ostatními pacienty.“

Pátek třináctého

V pátek 13. března se dozvídám smutnou zprávu. Dnes v noci zemřela Dana Zátopková. Je nám smutno. Zemřela ve spánku. „Ona si to již dlouho přála,“ konstatuje s účastí jeden ze sociálních pracovníků. Ano. Přála si to. A přece do posledního dne nic nevzdávala a bojovala. Čest její památce.

P. S. Při jednom z medailonků o Daně Zátopkové jsem si uvědomil ještě jeden aspekt její osobnosti. Vyprávěla, jak odmítla vstup do KSČ. Řekla, že pochází z buržoazní rodiny a tu nikdy neopustí a nezapře. A dále řekla: „Nenuťte mě ke vstupu do KSČ. Českému národu jsem byla a chci být prospěšná, i když nebudu členkou KSČ.“ Díky, Dano, také za vaši statečnost, zásadovost a vlastenectví.

Jan Blažek,

kaplan Ústřední vojenské nemocnice

Zdroj: ČB 4/2020

Cílový

Slyšel jsem vyprávět příběh o zajímavém chlapi.

Howard prodával zboží na ulici, chodil dům od domu, aby si mohl zaplatit studia. Jednoho dne měl v kapse pouhých deset centů a měl velký hlad. Rozhodl se vyprosit si něco k jídlu. Když mu přišla otevřít mladá a pohledná žena, pozbyl odvahu a místo jídla požádal o vodu. Paní si všimla, že je vyhladovělá a přinesla mu pohár mléka. Pil ho pomalu a pak se optal - Co jsem dlužen? - Žena s úsměvem zavrtěla hlavou - Vůbec nic. Máma nás učila, že si nemáme dávat platit za to, že jsme milí. - Howard Kelly opouštěl dům, posilněn nejen fyzicky, ale i ve víře, kterou právě ztrácel.

O několik let později ta žena vážně onemocněla. Lékaři byli bezmocní. Poslali ji do nemocnice ve městě, kde se odborní specialisté zabývali studiem nebezpečné choroby.

Doktora Howarda Kellyho přizvali na konzultaci. Když uslyšel jméno města, odkud přišla, blýsklo se mu v očích, zvedl se a kráčel po chodbě do jejího pokoje. Oblečen v blůze, bez pracovního pláště, vešel, aby se na ni podíval. Okamžitě ji poznal. Vrátil se do kon-

zultační místnosti, rozhodnut udělat vše, co bylo v jeho silách. Byl to těžký zápas o návrat pacientky do stavu plného zdraví.

Po dlouhém čase souboj se zákeřnou chorobou vyhrál a požádal personál, aby mu požadovanou fakturu za léčbu předali ke schválení. Podíval se na ni, napsal na okraj poznámku a poslal ji do pokoje pacientky. Ta se bála obálku otevřít. Byla si jistá, že bude léčení splácet celý život. Nakonec ji přece jen otevřela. Její pozornost upoutala poznámka na okraji faktury - Zcela zapláceno pohárem mléka. - Podpis? - Doktor Howard Kelly.

Zalily jí slzy vděčnosti. Chleba vhozený do vody, třeba i po letech, se vrátí. Skutek lásky, který třeba právě dnes uděláte, může být k užitku vám nebo jiné osobě, právě ve chvíli, kdy to už nebudete čekat. I kdyby se vám tento skutek lásky nevrátil, přispějete k tomu, aby se na světě dobře žilo. - Cesty, kterými lidé pronikají k podstatě nebeských dění, mi připadají téměř stejně podivuhodné, jako tyto jevy samy - zapsal si kdysi do poznámek Jan Kepler. Není to velkolepý cíl života, přátelě šlechtnosti a obyvatelé planety Země?

Jan Schwarz - n. o. Bratislava

Modlitba za časů korony - ohlédnutí za Velikonocemi 2020

Mnozí z někdejších zástupců a dnešních jednotlivců ztráceli v posledním velikonocním týdnu dřívější jistotu a víru v sebe sama. Ten sice umí to a ten zas tohle, a všichni dohromady – udělají moc anebo nic?

Od Popeleční středy, kdy nastává čtyřicetidenní předvelikonocní čas provázený pokáním a půstem, se mnohé věci dějí a mnohé se dít přestaly. Ten umí šít roušky a ten zas oděvy do zamořeného prostoru. Ten míchá dezinfekce a ten zas slouží hodiny navíc v nemocnici. Hasič nehasí požáry, ale problémy, které si s ohněm příliš nezadají. Učitelé učí, jak se Komenskému nezdálo, běžci běhají, pejskaři venčí psy a maminky děti. Policisté pomáhají a chrání, prodavači prodávají, kdo nemá zásoby nebo barvy na šňoření příbytků, nakupuje. Celé Česko malovalo, zdobilo vejce, pletlo pomlázky, vařilo. A opravdu se zdálo, že všichni dohromady uděláme nejvíc! Spolu to přece zvládnem!

Určitě bezčasi mnohé z nás vedlo do neplánované samoty a duchovní obrody. Někdo hledal naději třeba v Bibli nebo v přímém přenosu z povinně opuštěného kostela, jiný hledal ve vyhledávací zapomenuté slovo „pokání“, protože cítil, že je čas se zamýšlet, čas se podřizovat, čas se obávat. Mnozí to máme nějak podobné a přesto jiné než ten druhý.

My, kdo jsme zvyklí, modlíme se. Ano, už konečně se modlíme i za jiné, nám zcela neznámé a neprovořené. A to nám ještě v době masopustního veselí byly víceméně lhotejné zprávy o utrpení a prohrách v jiných částech světa.

Ano, my, kteří jsme zvyklí, vyslali jsme ve vhodné chvíli cílený povzdech směrem k nebi, protože je přece tak křesťanské myslet na lidstvo v nesnázích.

Nejsme všichni stejní, někomu je bližší košile od Borettilho než čínský kabát. Jako z udělení zrovna já patřím mezi inertní lidský druh, který si spíš náhodně než uvědoměle vzpomene třeba na požárem ohrožené protinožce nebo prosí za nenarozené děti, když už i kamení pláče nebo když média nemají lepší zprávy. Proto jsem nejraději, když zbytky mého soucitu zatřese někdo viditelný, hmataitelný, čitelný a důvěryhodný. Pak se připojím a spolu to zvládnem.

Ráda o sobě prohlašuji, že trvale žiju s Bohem a pro Boha. Je to ale pravda, když stejně upřímně přiznávám, že modlitby, zvláště ty přímluvné, neodpuštělné flákám? Neodpuštělné?

Velký pátek. Už dva tisíce dvacet let se opakuje čas, po který je nám všem permanentně k dispozici spása a odpuštění hříchu. Jediným a zároveň dostačujícím předpokladem k dosažení je důvěra a přijetí toho, kdo odpustit chce, odpustit může a odpuštění nabízí. Škoda, že visí na kříži.

Anebo nevisí?

Moji přátelé a sousedé zadělávali nedostatkové droždí do nedostatkové mouky a nechali kvasit, aby byly mazance. Jiní radostně uvítali otevření obchodů s barvami, mašlemi, květinami. Ti zdatnější uvážlivě devastovali lesoparky a zahrady, aby získali zelené haluzky, kvetoucí kočičky a proutky na dvoumetrovou pomlázku, jejíž zaručeně hygienický rozměr naplňoval vládou usnesený rozestup mezi útočníkem a obětí.

U mě doma i v duši panovalo čtyřicet dní bezčasi ticha, díky a naděje ve vzkříšení Krista a s ním celého světa. Proč mě to letos obzvlášť tak bere?

Ve svých meditacích a úvahách jsem totiž dospěla k poznání, že bych nedokázala označit člověka nebo národ, který si zaslouží jen špetku toho, co nám časy korony vzaly, nebo daly. Pořád marně pátrám, kdo rozdává karty. Možná ho nevidím, protože se rád schovává za špatně průhledným štítem nebo v ochranném oblečku. Pravděpodobná je i jeho schopnost přeměňování a převtělování, nečekané ukrývání se a objevování. Po čtyřiceti dnech od znamení popela mě přestává bavit hledat něco a někoho, kdo nebo co za to může nebo kdo či co nás zachrání před zlými viry. Naopak si stále víc uvědomuju svou zakrnělou schopnost sklonit tvrdou šíji, pokleknout na nečistý zemský povrch a pozvednout z něj toho nejmenšího, kterého mívám nejméně dva metry před očima.

Dokážu něco takového? Dokážeme to my všichni spolu? Stále jasněji vidím, že si za všechno můžeme sami. Můžeme si za dobré i zlé. Bůh, který se kvůli našemu přežití nechal v lidském těle ukřížovat, už udělal opravdu všechno. On to sám se sebou dokázal, silou lásky zvítězil nad smrtí a marností. Silou lásky umožňuje vzkříšení a zcela nový život v nových podmínkách odpuštění a naděje. Tak proč se nezastavit, neomluvit, nepoděkovat a nevykročit lepším směrem?

Jen s Tebou to dokážeme, Otče náš! Vždyť život věčný pro každého z nás může začít právě dnes.

Delicie Nerková
Velký pátek 2020

Vzpomínka na profesora Erazima Koháka

(21. května 1933 Praha - 8. února 2020)

„Olgo, koho bys chtěla pozvat, aby přednášel v Parlamentu ČR k výročí Masarykova narození?“ zeptal se mne před několika lety Jiří Vaníček na jedné ze schůzí Kulturní komise Církve československé husitské. Usmála jsem se a navrhla Erazima Koháka. „Rád přijdu, ale nepočítejte s tím, že bych pěl ódy na našeho prezidenta zakladatele,“ varoval mě pan profesor. Věděla jsem, že jde o projev jeho humoru. Zнала jsem tohoto vynikajícího filosofa z osobních setkání, například na

oslavě pětasedmdesátin prof. Ladislava Hejdánka a prof. Jakuba Trojana na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Na přednáškách E. Koháka jsem zažila ukázky jeho kritického myšlení, které bylo zároveň spojeno s velkorysostí a laskavostí. Jako bohemistka a člověk, který má od dětství úctu k mateřštině, musím vyslovit svůj obdiv nad češtinou pana profesora, jenž přitom musel s rodiči odejít do emigrace v necelých patnácti letech, krátce po „Vítězném únoru“.

Náš první prezident, filosof T. G. Masaryk, podle Kohákovy názoru už jako vysokoškolský profesor přispěl k tvárnění nové české národní totožnosti. Masarykův návrat v čele československých legií představoval opravdu mohutný triumf. Jeho celoživotním dílem však mohlo být spíš to, že se mu podařilo vybudovat novodobý národ a vychovat nový československý stát k demokracii. To nebylo vůbec jednoduché. A tak zachoval Československo jako ostrůvek

západní demokracie mezi fašizujícími nástupnickými státy až do Mnichovské dohody. Do své smrti zůstal Masaryk ztělesněním všeho, co bylo dobré a čisté na naší republice. Ta Masaryka přežila jen o jeden rok, ale státníková památka přetrvávala jako symbol druhého boje za svobodu – a ještě za československého jara.

Erazim Kohák ve svých přednáškách a dále ve své knize Domov a dálava analyzuje kulturní totožnost a obecné lidství v českém myšlení. Pro něj osobně nastolil otázku „smyslu“ pobyt v exilu. Píše: „Chtěl jsem spojit svůj úděl s údělem českého společenství poutníků dějinami. (...) Co to vůbec znamená být Čech? Má

to ještě nějaký smysl? (...) S tou otázkou se potýkám celý život. Když jsem se začal z převeliké dálky v čase i prostoru seznamovat s českou filosofií, uvědomil jsem si, že v tom nejsem zdaleka sám. Potýkal se s ní první velký filosof našeho novověku, T. G. Masaryk, a nejen ve své České otázce a Světové revoluci, nýbrž ve všem svém myšlení i konání. Zabýval se jí jeho učedník Emanuel Rádl. Jan Patočka, náš druhý velký filosof, se na ni soustředil ve sbírce esejí O smysl dneška.“

Akademika Koháka po návratu do České republiky v první řadě zajímala stěžejní otázka, týkající se naší kulturní totožnosti ve věku pokročilé ekonomizace na-

šich životů. Je vděčný všem, kteří chodili týden co týden na jeho přednášky a konzultace a přesvědčili ho svým zájmem i svou kritikou, že „společenství poutníků, kterým mi je můj národ, se nerozplynulo beze zbytku v kyselinové lázni spotřebního blahobytu“.

V předmluvě své knihy Domov a dálava pan profesor napsal: „*Stále je třeba děkovat. Leč není stěžejní motivací života sub specie aeterni právě vděčnost za všechno, co jsme darem obdrželi, spolu s onou činnou radostí, že dary života můžeme dávat dál? Masaryk tomu říkal starosvětsky láska k bližnímu. Mne osobně lepší motivace nenapadá.*“
Olga Nytrová

Salma, statečná žena navzdory nepřízni osudu

„Ze svých třech žen mě nenáviděl nejvíc, protože věděl, že jsem křesťanka, která konvertovala k islámu násilím,“ vzpomíná Salma. „Bylo mi dvanáct let, když Boko Haram (teroristická organizace, která dnes vystupuje po názvem Západoafrická provincie Islámského státu) přišlo do naší vesnice. Vypálili kostel, zabili mého souseda a bratrance. Mě a mé dva mladší bratry vzali do zajetí. Cestou je ale oba před mými očima zabili. Dodnes z toho mám noční můry,“ začíná vyprávění sedmnáctiletá Salma na fotografii. I ona patří mezi miliony lidí, kteří trpí potichu. „Když jsme dorazili do vesnice, mě a dalších 20 dívek dali do klece. Třikrát mě donutili se provdat. Můj první a druhý manžel zemřeli. S jedním jsem měla dítě, to ale také zemřelo, protože jsem neměla mléko. Sama jsem totiž neměla co jíst...“

„Můj otec byl pastorem v mé rodné vesnici a maminka se starala o mě a mých sedm bratrů a sester. V kostele jsem zpívala ve sboru a bývala šťastná. Můj třetí manžel byl nejhorší a byli jsme spolu nejdéle. Ze svých třech žen mě nenáviděl nejvíc, protože věděl, že jsem křesťanka, která konvertovala k islámu násilím. Musela jsem každé ráno a odpoledne chodit do školy islámu. Ale to mou víru nezměnilo. A on to věděl.“

Situace se nezměnila ani potom, co Salma čekala miminko: „Když jsem otěhotněla, stále hrozil, že mě zabije. Často mě bil. Jednoho rána se rozhodl, že mě zabije. Byla svolána veřejná exekuce. Přivázali mě na prostranství a odešli se pomodlit. Jedna z dalších manželek mého muže ke mně tajně přišla a řekla: „Rozvážu tě, ale jestli tě chytí, neříkej, že jsem ti pomohla já.“ Jak řekla, tak učinila. „Bylo pro mě obtížné utíkat, protože jsem měla různá zranění od věčného bití a také proto, že jsem byla v osmém měsíci těhotenství. Bála jsem se, že mě chytí. Když se setmělo, narazila jsem na cestu a potkala na ní vojáky. Ti mě vzali do uprchlického tábora, který je teď mým novým domovem. Porodila jsem zde dceru. Je jí jeden rok a znamená pro mě všechno. Po dlouhé době cítím mír. Často chodím do ženského centra a mluvím se svou CARE konzultantkou. Je pro mě jako sestra a někdo, komu opravdu důvěřuji. Společně se snažíme zpracovat všechny moje vzpomínky, které bych chtěla vymazat. Ale stále mě straší. Moje největší přání je vidět znovu rodinu, ale

nevím, kde jsou nebo jestli vůbec jsou stále naživu,“ zakončuje své vyprávění Salma. Ta se nyní nachází v uprchlickém táboře Bama v Nigérii, kde s ní tento rozhovor udělala pracovnice CARE Jennifer Bose. „Na setkání se Salmou nikdy nezapomenu. Přestože každá žijeme v jiném světě, naše naděje a přání nás spojují. Bezpečí, zdraví a radost pro svou rodinu. To je jediné, co Salma vždy chtěla, ale nikdy nezískala,“ říká Jennifer.

Salma je jednou z obětí krize u Čadského jezera. 10 let násilného konfliktu, chudoby, hladu, vysídlení a klesající hladina vody v jezeru vedly k tomu, že téměř 10 milionů lidí potřebuje humanitární pomoc. Tento konflikt zasáhl Čad, Niger, Kamerun a Nigérii.

Jen v poslední z těchto zemí potřebuje humanitární pomoc 7,7 milionu obyvatel a 1,7 milionu hladoví.

CARE ženám, jako je Salma, poskytuje psychosociální podporu a lékařskou péči. Ženy získávají speciální balíčky s potřebnými léky a pomůckami. CARE se snaží zvýšit povědomí o násilí páchaném na ženách a usiluje o to, aby se těmto osobám dostávala odpovídající péče. Pro zajištění kvalitní osvětové práce školíme komunitní a sociální pracovníky v tématu násilí páchaného na ženách, plánování rodiny a správné hygieny.

Pomáhejte spolu s CARE lidem v nouzi na www.baliky-pomoci.cz. Poslat můžete i DMS CARE 90 na 87 777.

Děkujeme! Lucie Bergová Fotografie: Jennifer Bose / CARE

Nová publikace ke sto letům církve

Královéhradecká diecéze CČSH vydala novou publikaci ke sto letům Církve československé husitské. V malé knížečce s názvem *Všechno má svůj čas* najdete úryvky z Písma, staré modlitby a požehnání, také krátké slovo o historii církve.

Texty v publikaci doprovází barevné tematické fotografie. ISBN 978-80-907315-3-0, 48 stran, cena 30 Kč, k dostání v prodejně Blahoslavu a sekretariátu KH diecéze.

Jana Pechancová

Melodie písní Zpěvníku Církve československé husitské

najdete na webových stránkách www.cssh.cz v nové rubrice „Zpěvník“.

red

Pořady s náboženskou tematikou ve vysílání Českého rozhlasu	
ČRo Dvojka	
Jak to vidí... Zbigniew J. Czendlik/ sestra Angelika	8.30 neděle Aktuální názory a komentáře nezávislých osobností na dění kolem nás.
ČRo Vitava	
Spirituála	8.00 neděle Prostor pro duchovní úvahy. Pořady Duchovní Evropa a Ke kořenům.
Bohoslužba	9.00 neděle Přímé přenosy bohoslužeb.
ČRo Plus	
Vertikála	8.07 neděle Magazín aktualit a diskuse s hosty, které spojuje duchovní vnímání světa.
Nedělní Hovory	22.05 neděle Rozhovor s osobností, která má zajímavý osobní i profesní život a názory.
ČRo Radio Wave	
Hergot	18.00 neděle Neortodoxní pohled na duchovní záležitosti v souvislosti s děním světským.
REGIONÁLNÍ STANICE ČRO	
Mezi nebem a zemí	9.04 sobota Magazín o víře a spiritualitě.
Šalom alejchem	19.45 neděle Magazín o židovském životě u nás i ve světě.
www.rozhlas.cz	

Psali jsme před sto lety

Na předělu. Zeměpisná poloha a povaha každé země má svůj přirozený vliv i na utváření kulturních poměrů lidu oné země. My v tomto ohledu jsme v okolnostech snad jedinečných na světě. Jsme v srdci Evropy, na předělu mezi východem a západem, ale také na předělu mezi severem a jihem, u nás stýká se západní duch a kultura s východní, se severní a jižní.

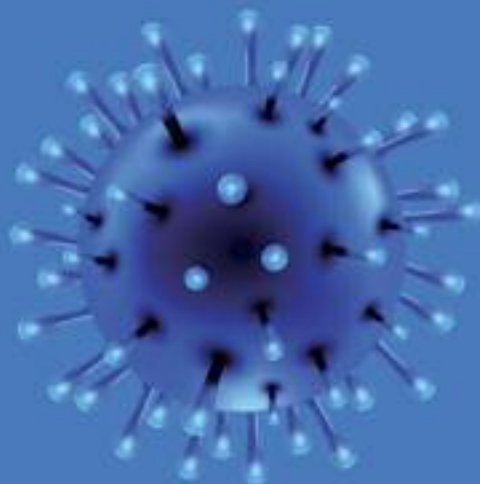
Již tím jsou dány mnohé znaky našich zvláštních poměrů. Čechy samy jsou celým svým duchem a svými kulturními i hospodářskými poměry západnické, méně už Morava, na Slovensku pak a zvláště v jeho východní části jsme už docela v kulturních poměrech východu. Povaha země, daná jejím předělovým postavením, jeví se i v národnostním složení obyvatelstva. Jsme výspou Slovanstva, posunutou daleko na západ, jsme poloostrov, který na východě souvisí s mocnou pevninou slovanskou, na severu, západě a jihu Čech a Moravy pronikán je mořem germánským, na jihu Slovenska jezerem maďarským, které odděluje náš poloostrov od souběžného bratrského, velkého poloostrova jihoslovanského. Předělová povaha republiky jeví se i v politice, dnes v kolísání mezi orientací západní a východní. Tato předělová povaha země jeví se i v poměrech náboženských. Je u nás katolicismus, křesťanská forma západní, románská, je tu protestantismus, křesťanská forma severní, germánská, v Podkarpatské Rusi a na Slovensku pak máme pravoslavné a uniaty, tedy východní formu křesťanství.

Český zápas 14. 5. 1920, s. 3

Církev československá husitská

v době koronaviru

AKTUÁLNĚ | SLOVA POVZBUZENÍ | REAKCE CÍRKVÍ
BOHOSLUŽBY A PROMLUVY | PASTORACE

<https://www.aktualne.ccsch.cz>